

SELMECI ÚJSÁG

Társadalmi hetilap.

Előfizetési árak.		Felelős szerkesztő Wagner László dr. Selmebánya. Szerkesztőség: Deák Ferenc-utca 2.	Kiadó és laptulajdonos: Nádossy Ferenc Zólyom. (Telefon szám. 11.)	Hirdetési díjak millimeter árszabás szerint. Nyitltér sora 40 fillér. Hirdetési és előfizetési díjak a kiadó címére Zólyomba küldendők.
Selmebányán: Egész évre 8K — f. Félévre 4K — f. Negyedévre 2K — f.	Vidéken: Egész évre 9K — f. Félévre 4K 50f. Negyedévre 2K 30f.			

Megjelenik minden csütörtökön.

Főmunkatársak: **A főiskola hallgatói.**

Kéziratokat nem adunk vissza.

A lap tiszta jövedelmének 25 százalékát a „Főiskolai-Kör Otthona“ javára fordítjuk

Városházi érvelés.

Arról, hogy nagyközséggé legyen városunk, már nem egyszer volt szó. Az eszme tehát nem új és nem is a miénk. 1904. évben Sztankay Ferenc vetette fel s ebben az időben az ő kezdeményezése folytán törvényhatósági bizottságunk is foglalkozott a kérdéssel.

A közgyűlés így határozott: a törvényhatósági bizottsági közgyűlés a városi tanács előterjesztése s a számvevőség által összeállított hiteles kimutatások alapján megállapítja, hogy azon városi lakosoknak, kik Selmec és Belsőbánya sz. kir. város törvényhatóságának nagyközséggé és a kül-utcaknak kis községgé való átalakítását kérelmezték, együttes adója 23745 korona 88 fillér.

Továbbá a rendőrkapitányi hivatal által megindított nyomozások s kihallgatások alapján megállapítja, hogy az aláírók legnagyobb része szegény munkások, kiknek egy része az értelmi képzettségnek oly alacsony fokán áll, hogy a nevét sem tudja aláírni, tehát azt másokkal iratta alá s a kérelmezőknek a kérvény tartalmáról nem volt tudomásuk, mert a kérelmezett ügyben értekezlet nem tartatott, hanem a kérelmezők Sztankay Ferenc gyógyszer-tárába lettek meghíva, hol a kérelemlről kitanítva nem lettek, a kérvényt nem is látták s

csak üres íveket irtak alá azon hiszemben, hogy ezáltal az adónak leszállítását érik el, sőt voltak olyanok is, kik az aláírások gyűjtése előtt elhaláloztak s ezeknek neveit vagy özvegyeik, vagy mások irták alá.

Ennek folytán az aláíróknak mintegy kétharmadrésze a rendőrkapitányság előtt visszavonta aláírását, kiknek adója 15831 K 24 fillért tesz ki, mely összegnek a fennebbi 23746 K 88 fillérből való levonása után marad 7915 K 64 f. egyenes állami adó. Ezzel szemben az 1903. évben a város területén ki volt vetve összesen 159212 K 72 f. egyenes állami adó.

Továbbá szemben a kérvényben hivatkozott azon körülménnyel, hogy a külutca lakossága a központ kényelmi és fényűzési igényeinek súlyát tartozik viselni anélkül, hogy a tehernek a legesekélyebb ellenértékét érezné a betérjesztett kimutatások alapján kimondja a törvényhatósági bizottság, hogy:

Belsőbányán a hatósági intézményekre kiadott az 1901., 1902., 1903. években összesen 36693 K 33 f., minek egy évi átlaga 12311 K 11 f. Ezzel szemben a községi pótdadó az 1901., 1902., 1903. években összesen 10989 K 74 f.-t tett ki s ennek egy évi átlaga 3663 K 28 f. Továbbá az 1897. évtől 1902. évig közhasznú épületekre vételár fejében kiadott 17338 K 57 fillér.

Hodrusbányán a hatósági intézményekre kiadott az 1901—1903. években 40673 K 28 f., ennek egy évi átlaga 13557 K 76 f. Ezzel szemben az összes községi pótdadó volt ez években 8929 K 67 f., egy évi átlag pedig 2976 K 55 f. Az 1898. évtől 1902. évig közcélú épületek létesítésére kiadott 17338 K 63 f.

Steffultón a hatósági intézményekre az 1901—1903. években kiadott összesen 26701 K 57 f., egy évi átlag 8900 K. Ezzel szemben az összes községi pótdadó ez években 7394 K 78 f.-t tett ki, minek egy évi átlaga 2464 K 92 f. Az 1898—1902. években közhasznú épületek létesítésére és megvételére kiadott 19318 korona 44 fillér.

Rónán a hatósági intézményekre az 1901—1903. években kiadott összesen 5536 K 54 f., átlag egy évre 1345 K 58 f. Ezzel szemben községi pótdadó ez években 4515 K 55 f., átlag egy évre 1505 K 18 f. Az 1898—1902. években kiadott közcélú építkezésekre és vételére 16852 korona 66 fillér.

Bankán a hatósági intézményekre az 1901—1903. években kiadott 5950 K 21 f., átlag egy évre 979 korona 23 f. Az 1898—1902. évekig építkezésekre és vételére kiadott 1751 K 64 f.

Ide járulnak a központi ügyvitelnek kiadásai, melyeknek egy része a külutcaikat

A mi bohémiánkból.

Ilyenkor, a karácsonyi ünnepek küszöbén, mindig eszembe jut az én diákkorom, — azok a végnélküli szomorú esztendő, amelyek innen, a távolból, mégis a humor és poézis derűjével támadnak fel a visszaemlékezésben. A karácsony rendszeren nagy gondot okozott nekünk, a deák kompániában. Nevezetesen azoknak, akik nem mehettek haza az apai házba, a meleg szobába, terített asztalhoz. Számunkra a karácsony a problémák legnagyobbja volt, mert ilyenkor illik ajándékot venni a kedvesünknek, illik pecsenyét szerezni, sőt illik befűteni a kályhába is, no meg sok minden egyéb illik, ami pénzbe került.

Volt akkoriban egy furfangos fickó közöttünk, bizonyos Pierre Silou. Nekünk mindig nagyban imponált a barátunk leleményessége, amellyel pénzt tudott teremteni a föld alól is. Mesteri ügyességgel tudta kiszimatolni, Párizsnak melyik részében lakik egyik, vagy másik távoli atyafia, apjának barátja, vagy egyáltalán olyan valaki, aki nem zárkózik el, ha a

diák megajándékozza a bizalmával és támogatást intéz az erszénye ellen.

— Barátom, csak kétféle ember van a világon, — szokta mondani Silou, — olyan, akit meg lehet pumpolni és olyan, ki pumpol. . . Annyi bizonyos, hogy az soká lesz, amíg én az első osztályába jutok.

Az öreg Silou, akinek apai alakját a fia egész költészettel vont körül a kompániában, valahol a Pyrenéek tájékán gazdálkodott egy kis faluban és nagy reményeket fűzött a fia jövőjébe. Hanem a reményeket vajmi gyér adománnyal szokta istápolni. Három szerény arany, ez volt minden, amit havonta a fiának küldött Párizsba. Hiszen elég is volt ez — három napra; de hol marad a hónap többi huszonhét napja!

Történt azon a bizonyos karácsonyi hónapban, hogy Silou már december 15-én megkapta a karácsonyi pecsenyére való külön aranyat.

— Költsd el vidáman, mert ebből nem kell takarékoskodnod, — írta az öreg Silou, mint minden évben a pénz elküldésekor.

A fölösleges tanácsot azonban Pierre barátunk már huszonnégy óra alatt megfogadta s az aranyból nem maradt semmi. Jól emlékszem, ez nem okozott bánatot a fiúnak. Majd teremt ő újabb aranyakat, — bizakodott. De a napok rohamosan siettek karácsony felé. Erre megkezdte a támadást az apai erszény ellen. Először csak ezt táviratozta:

— Súlyosan megbetegedtem, pénzt kérek.

Válasz azonban nem jött, mire a második távirat már azt jelentette:

— Halálomon vagyok, pénzt kérek azonnal.

Az öreg Silou erre sem indult meg s amikor a válasza ismét elmaradt, Pierre fölkeresett engem.

— Barátom, intézkedtem, hogy távirati uton kétszáz frankot küldjenek a te címre. Légy szives, vedd át, majd azután eljövök érte.

— Jól van, — feleltem.

— Figyelmeztetlek azonban, hogy az öregem néha különös tréfák kíséretében küldi a pénzem; nem kell tehát komolyan vened. . .

is terheli s melyekkel alig ér fel a külut-cákhoz tartozó földeknek csekély jövedelme.

Ennek folytán minthogy az 1886. XXI. t. c. 95. §-a világosan rendeli, hogy törvényhatósági joggal bíró városok a belügyminiszter engedélyével rendezett tanácsú városokká vagy nagyközségekké akként alakulhatnak át, ha az átalakulást a város nagy része kívánja, mely együttesen a városi összes egyenes államadónak felénél többet fizet, minthogy a betérjesztett s fennebb részletezett kimutatások alapján kiderült, hogy a belügyminiszteriumhoz betérjesztett kérvényt aláíró lakosságnak adója az összes egyenes állami adónak $\frac{1}{6}$ részét sem teszi ki, minthogy továbbá az aláíróknak legnagyobb része beismerte, hogy tévutra volt vezetve, ezért az aláírást visszavonta, minthogy végül beigazoltatott, hogy a külutcák közigazgatására és fenntartására fordított kiadások sokkal nagyobbak, mint az általuk viselt teher s ezért az esetben, ha a külutcák kisközségekké alakulnának át, sokkal nagyobb terhet volnának kénytelenek elviselni, mint jelenleg; a közgyűlés kimondja hogy:

a városnak nagyközséggé s a külutcáknak kisközségekké való átalakítása ügyében Sztankay Ferenc és érdektársai által a belügyminiszteriumhoz betérjesztett kérvényt indokolatlannak, ez ő s bányaváros multjához, történelmi hagyományaihoz s régi szabadalmihoz méltatlannak, a törvényes intézkedésekkel, az *önfelüldözásra kész* s a nemzeti haladásra irányuló hazafias érzelmekkel összeférhetetlennek, a teherviselés szempontjából pedig figyelembe véve az alkalmazott tisztviselők egy részének beállt nyugdíjaztatását is, célszerűtlennek találja. Együttal a törvényhatósági közgyűlés helytelenítésének s rosszallásának ad kifejezést egyes polgárok azon sajnálatos eljárása felett, mellyel

Pillanatig sem hittem, természetesen, a pénz érkezésében, mekkora volt tehát a bámulatom, amikor néhány órával később csakugyan jött 200 frank, még pedig távirati uton. Hanem a távirati magyarázat mégis megdöbbentett:

„Temesse el szerencsétlen fiamat, én innen imádkozom érte, mert nem tudok elmozdulni helyemről. August Silou“

Siettem Pierre barátomhoz. Nevetve fogadtam.

— Lásd, megmondtam, hogy az öregem bolondokat ír néha. . . No de ebben az esetben talán mégsem egészen ő az oka. Én táviratoztam meg a nevemben halálom hírért. . . De azt már csak elhíheted, hogy meg fogja ezt a turpisságot bocsítani, ha föltámadok!

A dolog bántott, de nem gondolhattam többé vele. Nekem is támadtak ügyeim és két napig nem láttam Pierre barátomat.

A harmadik nap reggelén, éppen karácsony másodünnepén, ő rontott be hozzám. Az arca fel volt dülva; a szemei könnyel tele; alig tudott beszélni a fölindulástól.

— Barátom, Barátom! — kiáltotta én ölttem meg őt! én, a bandita!

— De hát mit bömbölsz, fiu?

— Nem tudod még? . . . az apám . . .

a békés népnek nyugalmát megzavarták, kedélyét felizgatták s azt a közérdek kárára tévutra vezették.“

A felületesen gondolkozó azt hiszi, hogy ami e határozatban meg van írva, az igaz. Szó sincs róla. Sztankay Ferenc felfogásának helyességét az elmúlt három esztendő erősen igazolta. A »Pesti Napló« 1907 december 17-én megjelent számában „agyonadminisztrált városok“ címe alatt a városok költségvetésével foglalkozik s megállapítja, hogy az adózó polgárokat ijesztő módon terhelik meg s azon általános véleménynek ad kifejezést, hogy az adminisztráció a városokban igen drága s a községi forma határozottan olcsóbb, a polgárokra előnyösebb, mint a városi. Érdekes, hogy az agyonadminisztrált városok sorában a miénk is szerepel s a nevezett lap szerint közigazgatásunk költségeiből egy emberre nálunk 28 korona esik átlagosan.

Tóth Imre dr. a Sztankay-féle mozgalmról akkor a közgyűlésen azt mondta »hogy a kérvényezőket a magas és már elbirhatatlan pótdadók indították e kérés beadására, a pótdadókat pedig a város vezetőinek rossz gazdasági politikája okozta. A törvényhatósági bizottság megszavaz mindent, nincsen itt független ember, nincs vélemény szabadság, mert aki a közérdekben meg meri igazán mondani véleményét, üldözésnek van kitéve.« Beszédét azzal fejezte be, hogy nagy bajokkal küzd a város és nyög a lakosság az adók súlya alatt, de még rosszabb jövőnek néz elébe ilyen gazdálkodás mellett.

Az elmúlt egynéhány év az ő profeciáját is igazolta s hogy egyébként is igazat mondott, azt mindenki tudja, látja, tapasztalja és fényesen igazolja az a hang, melyet a közgyűlés határozatában Sztankay Ferencel szemben használt.

Mi a mozgalmat újból megindítjuk, mert feltétlenül kívánjuk a németii vasutat s

meghalt . . . megölte a csapás, hogy egyetlen fiát vesztette . . . mert . . . mert ő elhitte, hogy engem igazán eltemettek!

És Pierre mérhetetlen fájdalomában letette magát a padlóra, úgy verte a fejét és akkorákat kiáltozott, hogy a ház is összefutott.

— Pierre! Pierre! Ne eméssz magad. Lásd, oktalan tréfádnak a következményét! Hanem most már ugysem segítsz a bajon. Embereld meg magad.

De hiába beszéltem. Pierre elvesztette a lelke egyensúlyát. Amikor később felugrott és kirohant, visszaakartam tartani, de erősebb volt nálam. Csak utóbb halottam, hogy hajadonfőt futott örülként végig az utcákon, amíg a rendőrségre jutott; ott pedig ezzel a harsonázással rontott be:

— Tartóztassanak le, megöltem az apám!

Mire megértették a magyarázatát, már ott volt az orvos és az vette gondjai alá. . .

Hanem az én karácsonyi ünnepemnek is vége szakadt ezzel. Sohasem feledem azt a napot. — És azóta a nap óta nem vagyok többé bohém.

ennek létesítése másként nem lehetséges csak úgy, ha kiadásainkat nagyközséggé való alakulással a legkisebb mértékre szállítjuk. Az üldözéstől megriadni nem fogunk, az elmúlt esztendő ez irányban már megedzett bennünket.

Az alkalmazott hygiene a bányászatnál és kohászatnál.

— Negyedik közlemény. —

A bányamunkások az ólomércektől nem szenvedtek ólommérgezésben, mert a galenit nem mérgező; ólommérgezés csak a kohómunkásoknál fordul elő, ezeknek száma 200—300 között ingadozott. Az ólommérgezés 5 év óta nagy fokban megszűnt, 2%-ra szállott le, míg a korábbi időben 40—73% között ingadozott. Az ólommérgezés mint ólomkólika, ólomhűdés és ólomsenyv, cachexia saturnina jelentkezett. A kohómunkás általában el volt gyöngülve és 50 éves kora előtt rendszeren elhalt, nyugdíjas közülök alig volt. Mióta az egészségügyi berendezések részben foganatosítottak, azóta egészségesebbek s ha még a külön munkaruha, fürdő-zuhany, kellő gondos tisztaság, a talaj és levegőben való ólomentesség és jó táplálék behozatik, mint azt javasoltam, továbbá a kohóban a feldolgozó eljárásoknál változások történnek és nem hajtanak annyi ólomot, és egyéb fémeket a levegőbe, akkor biztosra vehető, hogy a kohófoglalkozás az egészségre csak csekély káros hatást fog gyakorolni s az ólommérgezés teljesen megszűnik.

Midőn Selmecbányára jöttem az évenként nyugdíjasok szemlélénél azt tapasztaltam, hogy nyugdíjas munkás alig van, de annál több az özvegy, árva és nyomorék gyermek, bányamunkás mielőtt a 16 éves kortól számított 40 évi munkaidőt elérte volna, rendszeren elhalt. E felett sokat töprenkedtem, sokat gondolkoztam, s azon is miként volna lehető megakadályozni a munkás osztály degenerálását, és a munkások életét megnyújtani.

A munkás kiválasztás által, mint említve volt, igen szép eredmények lettek elérve, a felállított testmérési szabályokat a miniszterium elfogadta, sőt kötelezőknek jelentette ki, ezen szabály állandó alkalmazása és jobbulás az összes téren azt is eredményezte, hogy ma a munkások közül igen sokan kiszolgálják a 30—40 évi munkaidőt, midőn nyugalomba térnek és nyugdíjuk után élnek, a 80-as években alig volt 100 nyugdíjas munkás, ma ezeknek száma a 600-at meghaladja.

Megkevesbedett a betegség, betegnap és a gyógyszerköltség is, a statisztika ezekről tüzetesen beszámol. Sajnos! újabb időben a tuberculosis kezd szaporodni és pusztítja a bányamunkásokat, ez nálunk a halálozásoknak $\frac{1}{3}$ -át teszi ki, s minthogy a betegség 6—7 évig is eltart, ezen betegségben szenvedők szaporítják meg a betegnapokat. Ezen betegségben szenvedők 3—6 hónapig is betegpénzen azaz mint munkaképtelenek kezeltetnek, hogy javulva újra munkába álljanak.

Számos éveken át sok téren kifejtett

működésének lett eredménye, mit a statisztika igazol.

A bányavállalkozás időről-időre változik, mennyiben a kimerült bányákat felhagyják vagy egyeseket eladják, majd új bányákat szereznek s így az 1879—1882-dik évekről a teljes munkáslétszámról nem tudtam statisztikát kapni, azon egyszerű okból: mert a munkáslétszámot nem tudtam beszerezni s így némely bánya munkáseit kénytelen voltam teljesen kihagyni.

1879—1882 évi átlag: Munkás létszám 3899, betegségi eset 5482, haláleset 80, beteg nap 49651, egy tagra esik betegség 12.414, halálozási % 0.020, egy tagra esik beteg nap 12.68.

Az 1902—1905-ig tartó statisztikát a pénzügyminiszteriumban állították össze és a hivatalos adatok között teszik közzé, ezen statisztikát annyiban változtattam meg mennyiben Schöpfertáró magánbánya statisztikáját a megfelelő rovatokból levontam, mert ezen magánbányára semmiféle befolyást nem gyakoroltam s így ennek rossz betegedési és halálozási adata a többi műveknél elért eredményeket rontaná az én rovásomra.

1902—1905. évi átlag: Munkás létszám 4185, betegségi eset 2410, haláleset 44, beteg nap 48264, egy tagra esik betegség 0.575, halálozási % 0.010, egy tagra esik beteg nap 11.35.

Ime ezen statisztikából kiviláglik, hogy az 1879—82-dik évek óta a megbetegedési arány közel $\frac{1}{3}$ -dára, a halálozás felére csökkent s a betegnapok száma is fogyott mily fényes eredmény az, abból is kiviláglik, hogy nálunk a gyakori és halálosan lefolyó tüdőlobok ma már nagyon megritkultak s ha a tuberkulózis tért nem foglalna, az állapot sokkal jobb volna. A jobbulást Selmecebánya város halálozási statisztikája is bizonyítja; mert az is leszállott 30 %₀₀-ra, míg a 80-as években 39—40 %₀₀ között volt. A város egyéb lakóinál is megkevesbedte a betegségek. Tehát következetes és helyes higiéné alkalmazása még ily rossz életviszonyok között is, mint a fémányászat feltűnő eredményre vezet!

Hogy mily feltűnő a haladás az egészség javulásában kitűnik, ha a nagybányai bányakerület hasonló statisztikáját egybe vetjük a selmecei bányakerület statisztikájával, itt a schöpfertáriói munkások is befoglaltatnak.

Selmecebányai bányakerület:

1902—1905. évi átlag: Munkáslétszám 4785, betegségi eset 3010, beteg nap 62784, egy tagra esik betegség 0.626, egy tagra esik beteg nap 13.05, haláleset 54, halálozási % 0.011.

Nagybányai bányakerület:

1902—1905. évi átlag: Munkáslétszám 2466, betegségi eset 5475, beteg nap 70177, egy tagra esik betegség 1.88, egy tagra esik beteg nap 21.98, haláleset 37, halálozási % 0.015.

Selmecebányai bányakerületben $\frac{1}{3}$ -dal kevesebb a megbetegedési arány, a halandóság 11:15-höz viszonylik s a betegnapok aránya közel a fele.

Nagybánya és vidékét Selmecebányával alig lehet összehasonlítani, a megélhetés

ott könnyebb, a talaj termő ereje gazdag, az élelmiszerek olcsók s a jólét nagyobb, a munkabérek hasonlóak: a bányaművelés is hasonló s ott anchilostomum nem fordult elő. (Vége.)

H I R E K.

Nocturne.

A hymettusi mézes éjen a tündéri nő meleg karjain ringni nem lehetett oly édes boldogság, mint karácsonyestén a mosolygó gondolatú gyermekképzület naiv szférájába jutni.

A karácsonyfa a világ legszebb jelenése, ha alatta gyermekek örülnek. Villámló öröm. Sújt s világít. Fényesóvát vet arra a beborult utra, melyet magunk is megtettünk, míg a világ a karácsonyfa alatti gyönyörtől elnevelt a fáradságos élet szürke igájáig.

Hogyan örültünk még a karácsonyfa alatt s minek örülnek ma vénhedt szemünk? A világ elemei belevegyültek már egészen a lelkünkbe s már nem is fájnak evései. Büntető törvénykönyvünk van, de a tiszta szív törvénykönyvének pótlására nem elegendő. Ám a karácsonyfa alatt vigadó gyermek extázisa közibénk csap s elhomályosítja tiszta fényével a mi szep-lőtéljes menyországunkat.

Te karácsonyi szellem! Hozz korbácsot, lángostort s verj ki szivemből mindent, ami nem engedi, hogy enyim legyen a gyermekek menyországa.

Piszkos kalamáris irtalmazz egy napra csak. Ne kelljen beléd mártanom kötelességtől nehéz tollamat. Fehér papiros, övd szűzi fehérségedet fáradt kezemtől, — ne rójak rajtad végig parancsot, hogy százan vérezzenek s izzadjanak!

Ásóm s pörölyöm, ne légy ma nehéz nekem. Rozsdásodj keveset, hogy derülhessen terhelt homlokom! Gyönyör, élvezet — miket már nem tudom kitől tanultam — hagyjatok el, mert miattatok ment ki belőlem a gyermekek menyországa.

És ti gondok, a ráncok alattomos vénnökei, szánjatok meg. Hajam őszülése megálljon. Hagyjon magamra minden! Csak a gyermekrend jöhet felém. A kevesbedő rend, mit a gyáva ember már régen pusztít s nem fosztja le inkább husát annak a másiknak, mely miatt ezt a gyengét megöli. Szep-lős menyországu emberek. Engedjétek magatokhoz megjönni a kisdedekeket. Ti gyávák, kiknek kevés a föld, sok a mások kincse, kik csak tele zsebbel tudtok örülni s nem bírjátok felfogni az ég madarait s a liliumokat — menjetek ma valahová, keressetek karácsonyfát. Ékeset, csillogót s az alatta vigadó gyermek szeméből tanuljátok meg, hogy ő a menyország Atlasza, ki vállán hordja derütök nagy boltiveit.

És ti egyéb bűneink. Menjetekek erényre változni. Mert a nép tengeréből hallatszó zúgások könnyen korbácsolódnak pusztító hullámmá attól, hogy a nagy tolvajok elnézik egymásnak azt, amiért a kicsinyeket akasztófára hurcolják.

A gyermekeké a mennyek országa. Gyermekeket ide! Hadd örüljön előttem. A beláthatatlan őr, az én és az ő menyor-

szága közt hidalja át a karácsonyfasz szép szívárvány. A reál pusztuljon tőlem, s a színes léghídon tipegjen át hozzám a szép Jézus gyermekhites alakja . . .

— **Gratuláció.** *Alliquander Ödön bányajogász, Balás Hugó dr. köz- és váltó ügyvéd, Heiler Libor birtokos, Holics Endre dr. bányajogász, Ribánszky Kálmán dr. bányajogász, Wagner Kálmán vasuti állomásfőnök, Wagner László dr. ügyvéd, Wagner Márk kir. eljárásbíró, barátainknak és ismerőseinknek az évforduló alkalmából ez uton fejezik ki legjobb kívánságaikat.*

— **Eskületétel.** *Martinovich István az ipolysági kir. törvényszék új elnöke január hó 13-án teszi le a hivatalos esküt, s ugyanezen napon foglalja el új hivatalát. Az ipolysági társadalom, mely Martinovich Istvánban egy minden tekintetben kiváló és agilis férfit nyer, örömmel és igaz szeretettel várja körébe.*

— **Tisztujtítás.** Hontvármegyében december 16-án ejtették meg a tisztujtítást. Mint a legtöbb vármegyében, itt is a szokottnál nagyobb ünnepélyességgel, szinte tüntetésszerűen ejtették azt meg. A szomorú idők emlékei még nem mosódtak el, ezek ellen demonstrálnak a vármegyék egész fiatalosan, mintha nem is ezredéves intézmény lennének. A tisztviselők előbb a templomban hálaadó istentiszteletet tartottak. Aztán Marek Károly alispán diszmagyarba megnyitotta a közgyűlést, melyre a főispánt küldöttségileg hívták meg. Lits Gyula ugyancsak diszmagyarban szép beszédet mondott. Ennek megtörténte után az alispán nagyon szép beszéd kíséretében a maga és tisztársai nevében lemondott, átadta hatalmának jelvényeit, a vármegye pecsétjét és a levéltár kulcsait az elnöklő főispánnak. Minthogy csak a régi tisztviselők pályáztak, a közgyűlés ezeket egyhangú kiáltással választotta meg. A tisztikar névsora ez:

Alispán Marek Károly, főjegyző Somogyi Béla, I-ső aljegyző Czompó Ede, II-od aljegyző Bolgár István, III-ad osztályú aljegyzők Okolicsányi István és Czobor Imre dr., tiszti főügyész Salkovszky Ferenc dr.

Árvaszéki elnök Nyáry Alfonz báró, helyettes elnök Hedervári Lajos, ülnök Kaucsár Márton és Halász Ferenc, jegyző Sartórius István.

Főszolgabírák Fodor Vilmos dr. az ipolysági, Nándory Pál a bati, Halmay László a korponai, Keve Károly a szobi, Pályi Pál az ipolynyéki és Matieszkóvszky István dr. a vámosmikolai járásban.

I. osztályú szolgabírák Farkas Rezső, Berzeviczy Béla, Reviczky Gábor dr. és Battha László, II. oszt. szolgabírák Herczegh József, Majlath László és Sipler Dezső.

Az eskü letéte után az alispán megint átvette a hatalom jelvényeit a bizalmat megköszönő beszéd kíséretében. Az újból megválasztott tisztikart az egész közgyűlés a legmelegebben üdvözölte. Mi is a legszíntebben üdvözöljük őket.

— **Tisztületbeli kinevezések.** Lits Gyula vármegyénk főispánja a tisztujtító

közgyűlésben Kallós Jánost, Donáth Szilárdot és Haydin Károlyt tb. főügyészség, Landauer Béla dr.-t, Czompó Edét és Tovovits Kálmánt tb. főjegyzővé, Farkas Rezsőt, Bolgár Istvánt, Reviczky Gábort és Battha Lászlót tb. főszolgabíróvá, Csupor Istvánt, Würzler Vilmost és Riméty Dénest tb. szolgabíróvá, Rajner Géza, Büben László, Rozenfeld Zsigmond Kohn Márk és Czukrasz Gyula dr.-kat tb. főorvossá, Sartorius Istvánt tb. árvaszéki ülnökké, Kolpaszky Danó és Rózsa Zsigmond dr.-kat tb. járási orvossá, Árvay Józsefet tb. iktatóvá nevezte ki.

— **Jótekonyság.** A karácsonyi ajándékokat a szegény gyermekek között már kiosztották. A gyermekbarát egyesület 45 iskolás gyermeket, a róm. kath. nőegyesület 42 iskolás leányt látott el szükséges ruhameükkel. Ugy értesültünk, hogy az evangélikus és izraelita nőegyletek is erősen kivették részüket a nyomor és szenvedés enyhítésében. — A József kir. herceg szanatoriumi egyesület helybeli bizottsága által kiosztott gyűjtőtáskákból három beérkezett. Ezekben Máday Aladár főmérnök 11 kor. 82 fill.-t, Veres József főmérnök 6 kor. 51 fill.-t, Hamrák Ferenc főmérnök 5 kor. 93 fill.-t gyűjtöttek. Akik gyűjteni óhajtanak, a gyűjtő táskákért a helybeli bizottságokhoz és közvetlenül a budapesti központhoz is fordulhatnak. — Érdekes, hogy a mi városunkban előbb levetkőztetik a szülőket, azután megint felruhazzák a gyermekeket, mindent elkövetnek, hogy a nyomor, szenvedés és betegség mentől nagyobb legyen, aztán megint sietnek enyhíteni — másútt.

— **Az új bizottság.** A városi törvényhatósági bizottságnak nemrégiben beválasztott új tagjai s a legtöbb adó fizetése révén a bizottságba került új virilisták városatyai működésüket újévkor kezdi meg. Csekély kivétellel mindannyian a régi rendszer alakjai s ezért új és nagy dolgokat a városházáról a jövő évben sem várhatunk. A lelkőzelebbi közgyűlés a jövő hó 14-én lesz.

— **A selmecebányai Korcsolyázó Egyesület** a jegyek árát legújabbán a következőképpen szabta meg. I. Névre szóló idényjegyek: 1. Személy-jegy korcsolyázásra 7 korona. 2. Személy-jegy nézők számára 3 korona. 3. Családjegy 3 személyre 12 korona. A személyjegyeket főiskolai hallgatók, fiu és leánytanulók, kereskedő és iparossegédek és tanulók 1 koronával olcsóbban kapják. Három tagnál nagyobb családnál a családjegy minden további tag után 2 koronával drágább. A részvényesek ha idény jegyet váltanak, minden egyes részvény után 1 koronát leszámítanak. A személy és családjegyek névre szólnak és csakis a rajta megnevezett személyekre érvényesek. Családjeggyel csak is a szülők és a szülői hatalom alatt álló gyermekek léphetnek a korcsolyázó térre. II. Alkalmi jegyek. Az alkalmi korcsolyázó jegy ára, mely a jégpályán váltható 50 fillér s azzal a korcsolyázó tért csak egy izben nappal vagy este szabad használni. Nézőjegyek, melyek csak egy alkalomra érvényesek 20 fillérbe kerülnek.

— **Megjutalmazott tanító.** A F. M. K. E. Csorba Ödön kisbányai róm. kath.

tanítónak a magyar nyelv sikeres tanításáért jutalmul az egyesület 200 koronás Thuróczy Vilmos díját szavazta meg. A jutalom ünnepélyes átadása f. hó 23-án d. e. 10 órakor volt a városház tanácstermében.

— **Bérkocsi viteldijak felemelése.** A selmecebányai bérkocsitulajdonosok kérvényt adtak be a főkapitánysághoz, melyben az 1892. évben megállapított bérkocsi viteldijaknak felemelését kérték. A főkapitány helyt adván a kérésnek következőleg állapította meg a viteldijakat:

1. Vasuti állomástól a belváros bármely részébe vagy viszont . . . . . 2 K
2. A vasuti állomáshoz és onnan legott vissza . . . . . 2 K
3. Vasuti állomástól a belváros bármely részébe és viszont az éjjeli 11 órai vonathoz . . . . . 3 K
4. Belv.-ből Hodrusbányára egész nap 10 K
" " fél nap . 8 "
5. " Béalabányára egész nap 10 "
" " fél nap . 6 "
6. " Istvánházára egész nap 10 "
" " fél nap . 6 "
7. " Kisbányára egész nap 10 "
" " fél nap . 8 "
8. " Felsőrórára egész nap 10 "
" " fél nap . 6 "
9. " Hegybányára egész nap 10 "
" " fél nap . 6 "
10. " Vihnyére egész nap 10 "
" " fél nap . 8 "
11. " Szklenóra egész nap 11 "
" " fél nap . 8 "
12. " Kisiblyére egész nap 10 "
" " fél nap . 5 "
13. " Szt.-Antalba egész nap 10 "
" " fél nap . 6 "
14. " Rőpatakra egész nap 12 "
" " fél nap . 8 "
15. A vasuti állomástól a 3—14 sorszám alatt irt helyekre az ott jelzett összegnél 2 koronával több számítható.
16. Az 1—14. sorszám alatt irt helyekre oly podgyászért, mely a kocsi belsejében el nem fér, darabonként . . . . . 50 f.
17. Belvárosból Béalabányára Istvánházára, Kisbányára, Kisiblyére, Szentantalra és Hegybányára kivitelért várakozás nélkül . . . . . 5 kor.
18. Belvárosból hosszabb utra naponként . . . . . 14 kor.
19. Belvárosban egy óra . . . . . 2 kor.
" minden további 1/4 óra 50 f.

— **Ellenállás.** Hontvármegye alispánja utasította Sipos József hegybányai bánya-felőrt, hogy az ottani temetkezési egyesület ügyvezetését tekintet nélkül a beadható felebbezésre a régi tisztviselőknek adja át. Nevezett felőr azonban az engedelmességet megtagadja, mert értesítette a törvényes elnököt, hogy az elnöki jogkört tovább is gyakorolni fogja. Heiler Libor elnök az esetet az alispánnak és a pénzügyminiszternek is bejelentette.

— **Cselédek és munkások jutalmazása.** A földmívelési miniszter a törvényhatóságokban évenként jutalmazásban részesít oly cselédeket és munkásokat, kik hűségükkel megbízhatóságukkal és fedhetetlen viseletükkel és egy gazdánál való huzamos szolgálatukkal erre érdemessé tették magukat. Hír szerint a polgármes-

ter is felhívást kapott, hogy az érdemeiket kijelölje.

— **Felebbezés.** A selmecebányai temetkezési egyesület rendkívüli közgyűlésének azon határozata ellen, hogy a 200 koronás temetkezési segélyre jogosult tagok jogainak megesorbitásával a segély 100 koronára szállíttassék le illetve a közgyűlésekre bizassék, hogy nagyobb segély szavaztassék e meg vagy sem esetenként, — felebbezés lett beadva.

— **Tisztújítás Korponán.** Szomszédunkban 27-én lesz a tisztújítás. A korteskedés a tisztügyi és pénztárosi állások körül vet nagyobb hullámokat. Az ügyészi állásra a jelenlegi ügyész Kálmán Gyula dr. helyébe egyesek egy nemzeti-ségi érzelmeiről ismeretes ügyvédet akarnak megválasztani.

— **Szinielőadás.** A hegybányai róm. kath. elemi és polgári leányiskola növendékei a zárdában vasárnap kitérően sikerült szinielőadást rendeztek jótekonycélra. A jelenvolt szülők és érdeklődők a legkellemesebb érzésekkel élvezték a zsengekoru gyermekek nagy igyekezetét.

— **Arlejtés.** A létesítendő városi szegény- és menház szükségleteinek fedezése végett e hó 27-én a városháza tanácstermében arlejtés lesz. Szükségesek férfi, női és gyermekruhák, szoba és konyhaberendezések, üveg, porcellán és zomancozott áruk. A részleteket a városi számvévőségél lehet megtudni.

— **Liliputi.** Senkinek se kell már a liliputiak országába menni, ha parányiságokat akarnak látni. A péküzletekben hamisítatlan liliputi zsemlyét és kiflit láthat mindenki. Belépti díj nélkül. Némelyik pék süteményében még a svábbogár se fér el elég kényelmesen.

— **Új csendőrőrs.** Csábrágvarbók községben új csendőrőrs lett felállítva egy őrsvezetővel és négy csendőrrel. Szolgálatát már megkezdte.

— **Keresztelési tévedés.** Hontmegyében több helységet újból kereszteltek. A vámosmikolai Kiskeszzi Ipolykeszi lett. Minthogy az ipolynyéki járásban is van ily nevű község, most két hasonló nevű község van. A tévedések elkerülése végett sürgős intézkedés történt.

— **Csendőröket keresnek.** Magyarország élet és vagyonbiztonságának legnagyobb biztosítója a csendőrségi intézményben rejlik. Terhes a szolgálat az igaz, azonban elég szép megélhetést biztosít. Közönséges csendőrlegény 1 kor. 60 fill. rendes napi zsoldilletményen kívül pótilletmény, éjjelezési díjak és egyéb mellékjuttalékok oly összegre rugnak, hogy napi átlagul körülbelül 3 korona jut egy csendőrnek. A csendőrség létszámát most folyton szaporítják. A belügyminiszterium most bocsátott ki egy rendeletet, mely szerint mintegy 800 csendőrrel szaporítják a létszámot. Aki csendőr akar lenni, minden nagyobb utánjárás nélkül bejuthat e közhasznú testületbe. Bármelyik csendőrszakasz, vagy szakaszparancsnokság előtt lehet felvételre jelentkezni. Aki magának jó és biztos megélhetést kíván biztosítani s katona volt, jelentkezzen. A nőszülés útja nincs a csendőr elől elzárva.

... **Felősbbr** rendeletek. A köztisztviselőknek nem szabad pénzintézetekben funkciókat végezni. Legutóbb Andrassy Gyula belügyminiszter adott ki ilyen rendeletet, nálunk azonban kutyába se veszik s most is vigan felügyelnek pénzért a pénzintézetekben.

— **A magyar találmány diadaláról** számolhatunk be olvasóinknak, amely hódítva járja be majd az egész világot. A találmányt a Hochsinger Testvérek vegyszereti gyára Budapest, hozta forgalomba és szabadalmaztatta az összes kulturállamokban. Ez a találmány, mely nélkülözhetetlen lesz a háziasszonyokra nézve, az Uranos pasztilla kékitőszer. Sikerének titka abban rejlik, hogy egy 4 filléres pasztilla az egész nagymosáshoz elég, a fehérenemű patyolat fehér lesz, anélkül, hogy bármely tekintetben is rongálódna. Bővebbet a mai lapunkban megjelent hirdetésben.

— **Ingyen könyv.** Aki életerejének felvirágzásában örömet leli, olvassa el a most megjelent »Modern villamos gyógy-módról szülő értékezést. Ebben el van mondva, hogy mi okozza az erők elgyöngülését és egyéb bajokat, de az is, hogy mikép lehet a teljes erőt visszaszerezni villamosság útján. Ezen érdekes könyvet külön a nők és külön a férfiak részére lapunkra való hivatkozás mellett ingyen és bérmentve küldi zárt borítékban az »Elektro-Vitalizer« orvosi rendelő intézet Budapest, Károly-körút 2., félemelet 50. sz. A villamos gyógyítás, mint ismeretes, a legtökéletesebben az Elektro-Vitalizer készülékkel eszközölhető. — Ezen készülék egyenletes villamosságot ad, mely megszünteti a fájdalmakat és új életet nyújt a szervezetnek.

IFJUSÁG.

Karácsonyi hangulatok.

Az utca.

A bűbajos Artemis szekere leverten kullog az ég sötétségén. A charisok lenge ruhája ölmosan nehéz. Táncos tagjaik hervadtan esnek örök vesztglésbe. Mire Poseidont aranyörényű lovai előhúzzák napkelet vizéből, már halálra válnak. Pluton hőséges birodalmára rászakad a föld gyomra. Az árnyak szétfutnak belőle s Hermes nem kalauzol tovább lelkeket belé.

Charon, te szegény csónakos, te sem kapsz több obulust. A Styx kiszárad. A lélek nem feledheti többé tetteit.

Jézus.

Megrezzen a mindenség. Pán lázba esik. S akik Zeust imádják, nem is tudják, hogy reggelre vége lesz az isteni komédiának.

Csak a pásztorok tudják, hogy angyalok jöttek a földre. A régi romokból más, káprázatos varázsházat építenek.

Pásztorok! Hát csakugyan megelevenedtek a prófétairások? Az utca dicsőséges dalokat zeng.

Ez kétezredéve volt. Igy mondják. Azóta Jézus nevére az évfordulón csudás kontrakcióba esik az emberiség. Összebújnak. Mert a boldogságnak csomópontjai vannak. A kisdedek. Most már övök a mennyek országa. S ennek a kapujába ólalkodni összesereglenek a vének. És álmétkodnak Jézuson. Ki Ő, hogy ily boldogító hatása legyen?

S az utca: szidja Jézusát ennek a cudar világnak. . . .

Az öreg fiú.

. . . . Kacaj fakad ajkamon. Karácsony est és én magamban szürsölöm a jó teát.

Maris nagyon jól főzi. Selymes lágy ruhát vettem neki kriszkindlibe. . . .

Elgondolom. Mindenem van sok és jó. Élek mint egy angyal. És Maris ruhájának illegitim suhogása mégsem feledtetni velem elhagyottságomat.

Nem vagyok boldog úgy, ahogy anyám szeretete volna. . . .

Legjobban akkor vagyok, ha kicsiny gyermekkoromra gondolok. . . . Emlékszem. A karácsonyfa nekem tündöklött, meg kis nővéremnek. Szegény, ő is meghalt azóta Magam is vénülök.

A kis Kató szülői szegények voltak. A szomszédban laktak. Papája vágta nekünk a tűzifát. Katónak nem volt karácsonyfa. Áthivta anyám mihozzánk. Ma könnyezni tudok azon, hogy Kató szemei akkor könnyben úsztak a gyönyörtől. Boldog volt a kis parasztporonty. Úszott a boldogságban.

Kató meleg cipőt kapott, szép nagy télikendőt, süteményt, meg olyan édes gyümölcsöket, minőket csak úri gyerekek hoz a kis Jézus.

Szegény kis Kató! Miért is ütöttem rád, mikor máshoz nyúltál, mint a te meleg cipődhöz meg téli kendődhöz. Úgy gondoltam, hogy csak ez való parasztyereknek. Úrnak ilyesmi nem ajándék.

Én kardot, lovat, vonatot kaptam. S mit tudom én már, hogy még mi mindent. Nővérkém óriás babát. Kató is szegényke ennek örült volna legjobban. De fáj most, hogy Jézuskahozta kardomnak első szerepét Kató hátán adtam.

A kis parasztlány hozzányúlt a nagy babához. . . .

Ma harminenég éves vagyok. Az én lakásomban nem lesz hát soha olyan boldogság, mint atyám házában volt, mikor kardommal a kis Katóra ütöttem?

Sötét karácsony.

Aki vétkezik, mert szeretett és bizott, annak Jézus szimpatikus erkölestánában megbocsáttatik.

De micsoda törvény szerint építhető hajlék az olyan véteknek, mely nem számíthat ilyen érdemből bocsánatra?

„A szeretet szentség. Térdenállva kell fogadni.“ Igy olvasom a nagy modern írásában. És nem tudom sehhol megtalálni, mint kelljen eléggé lenézni a fehér koporsót, ki azt a naturalisztikus várat árulja a piacon, mely a szeretet leghimesebb alakját tartja a faj szolgálatában!

Fehér koporsók, kiket Jézus kigúnyolt! — sötét karácsonytok mitől kap kis derűt? A szeretettestén gondolat ne járjon fejetekben, mert kinos színbe merül sok undoksággal telt szívetek. Ne nézzetek a ma boldog világra. Nincs részetek úgysem a misztériumban.

Előre, vissza is, rossz perspektiva nyílik számotokra. A mult ok szemetekben. Jövőtök kietlen képén miatta nem látszik a reménynek halovány pírja sem.

Nem úgy éltek, mint a virágok. S csak arra törekedjétek, hogy ezt ma meg ne tudjátok. Ha utólér az önismeret, szörnyű ítélet sújt rátok. Meglátjátok, hogy korhadht lépcsők vagytok.

A megismert bűn a tökéletesség lépcsőfoka.

Az igazi Jézuska.

Az egyházi rend legfőbb magaslatain járó előkelőségek már ott ültek. Az ezredes úr jól kifeszített melle iegykezett az előtér felé. A szemérmes apáca remegve tartotta a függöny madzagját s miközben a fényes közönség türelmetlenül várta a gyermekek idétlen művészetét, az egy igaz hang helyett három hamison megszólalt a kisdedek kara. Az ige megtestesült.

A zöldnadrágos Palikának, az ezredes úr nagyobbik csemetéjének szakadásig feszült figyelme, a megígért görög-tüzet leste. A függöny szétnyílt s az élőkép ott pompázott a szerény szinpadon.

Mindenki bámulta a sok bájos apróság nyugalmát. MÉR Palkó úr is betelt görög-tüzzel s a kicsinyek még mindig nyugodtak voltak. Palkó úr már nem bírta a csendet. A pompás piros tűz égési termékei a közönséget már fojtogatni kezdték. A kis tablóművészek is már régóta prüszköltek. Az első hogyvoltnál Palika élénken konstataulta, hogy a kis Mici egész más, mint otthon szokott lenni, de azt is megjegyezte, hogy a Jézuska ottfent a csoport tetején nem faragott és festett, hanem igazi és hogy hallja az imádkozást, nem úgy, mint a templomi Jézuska.

Hogy még igazabbnak találtassék Palika észrevétele, végtére a kis Jézus is elprüszszentette magát. A görög-tűz kicsikarta belőle ezt a kis megnyilatkozást.

És Palika boldog volt, hogy látta az igazi Jézuskát. . . .

A tüdőbaj minden

eseteiben a SCOTT-féle Emulsio azonnal használható. A SCOTT-féle Emulsio nemcsak a beteg testrészeket gyógyítja, hanem egészséget és erőt kölcsönöz az egész szervezetnek.

A SCOTT-féle Emulsio specifikus megbízható szer

mindennemű tüdőbaj

ellen és nemcsak biztos szer, hanem a legolcsóbb is. Nagyfoku gyógyító- és táperje annak tulajdonítható, hogy előállításához a legfinomabb, legtisztább és leghatásosabb anyagokat, melyek egyáltalán beszerezhetők, veszik, továbbá azon tulajdonságának, hogy az eredeti felülmulhatlan SCOTT-féle előállítási mód folytán nemcsak ízletes, hanem rendkívül könnyen emészthető is.

:: :: :: :: :: :: :: :: ::
Egy eredeti üveg ára 2.50 kor.

Kapható: minden gyógytárban. Az Emulsio vásárlásánál a Scott-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

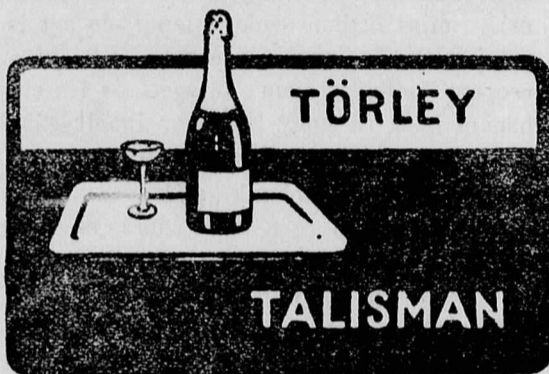
:: :: :: :: :: :: :: :: ::

APRÓSÁGOK.

A nők és az órák. Egy századvégi filozofus összehasonlította a nőket az órákkal és a következő eredményre jutott: A bakfis leány a régi órákhoz hasonlít, mert mindég siet. A kacér, cifrázkodó leány olyan mint a toronyóra. Mindenki nézi,

de senki sem veszi. A szép, de csacska lány a zenélő órához hasonlít, mert eleinte tetszik, később untat. A gazdag leány olyan, mint az aranyóra. Alig látják meg, rögtön azt kérdezik, mi az ára. A szájas asszony olyan, mint az ébresztő óra. Már hajnalban zörög. A házias nő az ingaórához hasonlít. Lassan, de méltóságteljesen jár és nélkülözhetetlen.

Ami a nőknek lehetetlen. A legösszintébb nő, ki korát s rutságát bevalja, kénytelen eltagadni a következő dolgokat: hogy nagyon erősen be van fűzve, hogy a lábán levő cipő nagyon szoros, hogy a bálba előbb kifárad, mint táncosa; hogy éppen olyan koru, mint amilyenek látszik; hogy öltözködésére 10 percnél több idő szükséges; hogy valaha várat magára; hogy valaha meggyőződése ellen beszélt; hogy a pletykát szereti; hogy ha hajadon, igen szívesen menne férjhez; hogy szebb ruhát akarna mint amilyen legjobb barátnőjének van; hogy türelmetlen s hogy ok nélkül cselekszik s nincs igaza.

RHEUMA és VÉRTISZTÍTÁS.

Tisztítsd a vért! Egy vértisztító-kúra úgy az egészséges, mint a beteg embernek feltétlenül **szükséges!** Egy kitünő, a széles világban közismert vértisztítószer Grundmann P. gyógyszerész (Berlin SW. Friedrichstrasse 207.) antireumatikus vértisztítóteája. Mint háziszor ajánlatos romlott savak, kiütések, bőrvizketeg, reuma, hólyag és vesebajok, vértolódás, stb. esetén, és ezért nem szabad egy családban sem hiányoznia. A tea beszerezhető Grundmann P. gyógysz. Berlin SW. Friedrichstrasse 207. Próbát és képes brosrát ingyen küld. Eredeti csomag 1, 2 és 4 K. Magyarországra vámmentes.

Hasznos

karácsonyi

ajándék

a

! névjegy !

S ezt, valamint minden könyvnyomdai munkát

izléses, pedáns kivitelben gyorsan

szállít

Nádosy Ferenc

könyvnyomdája

— Zólyom. —

Fillér **4** Fillér

➔ **A NAGY MOSÁS!** ➔

ha ruha kékítéshez szabadalmazott

URANOS

PASZTILLÁT használ!

Patyolat fehér lesz a fehérenemű!

Foltot vagy csikot nem csinál!

Ártalmatlan mert savmentes!

Gyorsan, teljesen oldódik a vízben!

URANOS-pasztilla csak 4 fillér

és egy mosáshoz elég!

Minden drogériában és jobb fűszerüzletben kapható.

Mintadobozt — 10 drb. pasztilla — 40 fillér

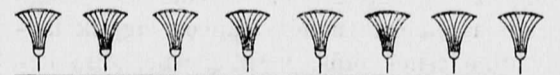
beküldése ellenében (bélyegeken is) küldenek:

HOCHSINGER TESTVÉREK

vegyészeti gyár, Budapest VI.

Selmecebánya: Jff. Marschalkó Gyula.

62.26—1.

Fehérneműjelző ✨

✨ monogramokat

hozzávaló

≡ **kimoshatatlan** ≡

vegytintával

1 korona 60 fillérért franko szállít

NÁDOSY FERENC

könyvnyomdája

≡ Zólyom. ≡

